



# LA TOMASA

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo numero



—¡Quina sorpresa!... 'M creya que tu érats en Rafel. 2006

—Donchs mirát, jo aqui estav citada ab en Manell!

# Lo desitj de maduixa

Crònica d' istiu

**T**inch per vehí un jove qu' á pesar de 'ls seus vintidós anys, es la criatura més tímida qu' ha nascut de mare.

Pero no obstant, si vostés tenen fillas y 'm demanan un bon consell 'ls hi diré en confiança qu' al Antonet (lo jove de referencia) no se 'l fiquin á casa ab tot y ser tan tímit.

Perquè resulta un *mátalas callando* de tamanyo natural; un xicot que si be 's ruborisa quan parla ab las xicotas, porta en cambi més malas intencions qu' un seminarista qu' hagi penjat els hàbits de poch.

Sobre tot ara al istiu! ¡Pobre xicot!... Alló no es un cór; es un volcá en erupció... secreta.

Al arriuar la Canícula, ja siga per lo calurosas que son las nits, ja perque en aquesta época las vehinas 's despullan sense tants destorbs com al hivern, es el cas que l' Antonet no dorm, no sossega y 's fon com un ciri cap per avall.

Los seus pares dihuen qu' es sonámbul. No ho creguin. Aixó es ell que ho fa corre.

Tan bon punt sent que 'ls seus progenitors roncan ab la tranquilidat del just, s' aixeca del seu llit, ahont sembla que 'l punxin, y ab pas cautelós se 'n va al balcó y allí passa més de mitja nit dedicat á la vida *contemplativa*.

No es estrany que 'ls seus ascendents lo tinguin per sonámbul, tota vegada qu' ell fa tots los possibles per semblarho. Pero la vritat ans que tot: els sonámbuls 's passejan dormint, mentres que l' Antonet posa uns ulls més grossos qu' unas taronjas.

Per aquellas taronjas en forma d' ulls han passat las imatjes de la major part de vehinetas sevas, en posicions més ó menos académicas é interessants.

Perdut entre la fosca y recolzat en lo seu balcó, com qui pren la fresca, lo nostre home curioseja tots els dormitoris del vehinat ab uns gemelos de teatro, ficantse fins á lo més recóndit de 'ls secrets femenins.

Encare un raig de llum no surt per un balcó ó finestra, l' Antonet li apunta 'ls gemelos y agitat, concentrada tota sa vida en los ulls y ab la llengua seca, va prenent nota de lo que veu, fins que la vehina, després d' haverse espussat, tira teló... apagant el llum.

Degut á n' aquesta estrategia, l' Antonet coneix tots els secrets íntims del *eterno femenino* que viu sota la jurisdicció de 'ls seus gemelos.

Ell coneix millor que las sevas propias, las formas de totas las vehinas y vehinetas del devant, del de trás y de las voras. Ell sab, las costums nocturnas de cada una y las horas que passa mirantse las pussas. Ell sab per exemple que la Rita del devant, segóns pis, primera, no se 'n va al llit si 'l gosset no li fa companyia; que la Tuias del número tres, porta perruca; que la Nieves, te una piga á la boca del cor com una corona de cindria; que la viuda del primer es peluda com un ós y aixís successivament.

Aquestos secrets en mans d' un altre que no fos tímit, tindrian una forsa positiva perque 'l possehidor se 'ls faria valer. Mes ¡ay! lo nostre jove tímit no 'n fa cap ús á causa de sa mateixa timidès. Tot lo que 's permet, es alguna qu' altra vegada, enviar anónims á las noyas quals secrets coneix.

No fa molt que la Riteta mencionada 'm portá una carteta rebuda pe 'l correu interior y que, per no saberne ella, me va dir que li llegís. Deya d' aquesta manera;

«Encantadora Riteta. Sé que gasta gos per dormir y aixó es un absurdo ¡Llástima de tresors per una bestiola!... ¡Ay Senyor!... Qui fós gos!

X

Inútil crech afegir que la pobre Rita va cáurem als brassos desmayada.

— Dos dias després de la carta de la Riteta, vaig poguerme convence de que 'l jove tímit havia extès el camp de las sevas operacions.

Al arriuar al mitj dia á casa, ma germana, plorant com una Magdalena vá ensenyarme 'l següent escrit rebut en lo correu del dematí.

«Hermosa Roseta; Un *desitj de maduixa* en l' *hemisferi* dret de 'ls dos que serveixen per seure, es lo *non plus ultra*, en qüestió de desitjos. Se la felicita»

X

— ¿Veus? ¿veus quina poca vergonya?... ¿Qui será aquest brètol? va dirme somicant ma germana.

— Bueno, dona, no 't desesperis... Anèm per parts .. ¿Es veritat lo del desitj?

— Es clar qu' es vritat .. ¡Per ser vritat me desespero!

— Donchs ara 't felicito jo també .. Filla, no te 'l sabia. Pero no t' espantis.. jo ho esbrinaré y escarmentaré al que sab msé que ton germá. Dèixam fer.

Punta en blanch vaig anarmen al dormitori de ma germana. Vaig ferli dir ahont se despullava y com deixava 'l finestró obert. En una paraula, vaig reconstituhir el delicte.

Resultat; vivint com vivíam en l' últim pis, lo *desitj de maduixa* sols podia ser visible desde la teulada d' enfront y encara no desde qualsevol punt, sinó desde ahont s' aixecava la xemeneya de la nostra cuyna; y com que la xemeneya era de poca alsada, fins vaig suposar que 'l *miron* s' assentava demunt d' ella per més comoditat.

Immediatament vaig trassar un plan. Despenjant la escopeta de cassa, vaig buydar els perdigóns d' un cartutxo y al seu lloch vaig posarhi sal de la cuyna.

Un cop arriuat el vespre, á l' hora de costum vaig encarregar á ma germana que se n' anés al llit y jo vaig tancarme á la cuyna ab la escopeta á las mans y mirant pe 'l canó de la xemeneya.

La nit estava estrellada y dintre 'l camp visual d' aquella *ullera* de nou género, hi guspirejava com una pedra preciosa una estrella de primera magnitut.

...D' improvís la estrella deixá de brillar. En lo dupte de que un núvol l' hagués tapada, vaig encendre un paper en un ángul de la habitació... No; era cert, la xemeneya no tirava; lo fum quedava anxovat dins de la cuyna... Era positiu; el *tiro* de la xemeneya estava interceptat.

Jo que sí, agafó allavors la escopeta carregada de sal, com queda dit, apunto xemeneya amunt y... ¡avio el tret pe 'l canò! . . . . .

Al endemà va haver 'hi gran xiu-xiu pe 'l vehinat. Segóns els pares del Antonet, aquest en un accés de sonambulisme, havia surtit á la nit á passejarse per la teulada y havent relliscat, s' havia pelat la pell de la part mitja del individu que 's doblega. Val á dir que 'ls pobres vells també se la creyan aquesta mentida del Antonet.

Pero al mitj dia va ferlos caure del burro la següent carta rebuda pe 'l correu interior.

«Tímit Antonet: La que té un *desitj de maduixa* en lo lloch de seure es ditxosa, aixis y tot, perque al menos pot seure. Pero lo qui té una escopetada de sal en lo mateix lloch, per ficarse allá ahont no 'l demanan, es digne de llástima. Lo compadeix,

LA DEL DESITJ.

A l' endemà, l' Antonet, son pare, sa mare y tota sa familia van mudarse de barri.

RAMON BERENGUER.

## SORPRESAS

Si una porta, en un descuyt,  
va deixá á ta mare morta,  
no 't fihis may de cap porta...  
monedas, que sigui buyt

Quan aném pels restaurants,  
sempre 'm sembla que vols ostras,  
y ho conech perquè, demostras...  
en portan tots els viatjants.

Si cantant t' en vas pe 'l mon,  
canta forsa y no 't espantis,  
qu' estich cert que quant més cantis!  
més gent anirá á la font.

Lo teu pare ja no 't renya  
perque 'm va veure abressarte,  
y es que ja va perdonarte...  
algún dia un fart de llenya.

Pe 'l teu sant vuy regalarte  
un pinzell y varias tintas,  
perque observo que quan pintas...  
no tens, no pots pentinar-te.

M. CARBÓ D' ALSINA

## ESTIUHEJANT

Carta qu' es escrita al peu  
d' una torratxa molt gran  
mentres estava... tirant  
una ' altra carta al correu.

Senyó Estany: parlant formal,  
aquí tenen una casa  
tan vosté com LA TOMASA,  
ja ho sab; pujin aquí dalt.

Pujin aquí dalt; li juro  
que aquí dalt, un tot s' ho empesca,  
perqué 's prén tot á la fresca. .  
¡Ja estém frescos li asseguro!

La colonia aquí s' eleva  
á tres familias triadas,  
de posicions... elevadas  
aquí com á casa séva.

La primera es, considero,  
de las que van á caball  
perqué al fi y al cap-de-vall  
lo cap de casa es cotxero.

La segona 's véu ben bé  
que 'l seu quefe vá pe 'ls alts,  
perqué neteija 'ls fanals  
(vull di, 'ls fanals de carré).

Y progressant á la vista,  
es més alta la tercera  
que la segona y primera,  
perqué l' amo es colomista.

Y com si fos fet per punt,

las tres familias citadas  
viuhen, siguent elevadas,  
de tercer pis per amunt.

Veliaquí, parlant formal,  
quina es la colonia nostra...

Si es que li agrada la mostra,  
senyó Estany, puji aquí dalt...

Puji aquí dalt com hi há mon;  
si puja alguna vegada  
li farém una arribada  
com si fós á Camprodón.

Estém preparant las festas  
que la colonia reclama:  
ja li enviaré 'l programa. .  
quan las festas siguin llestas.

Aquí dalt, per res precisa  
gastar cumpliments d' aquets...  
Los homes, ab calsetets,  
y las donas, en camisa.

Sino que per mil rahons  
poderosas y senzillas,  
las donas portan faldillas  
y 'ls homenots pantalons.

Aquí tenim per costum  
fer balls á la veneciana

quan ens dona 'l gust y gana...  
sempre que no falta *llum*.

Sempre pau; may tenim guerra;  
regna aquí la democracia;  
y tot'hom, per fer mes gracia,  
quan vol seure... seu á terra.

Fem voleyá algún estel  
y aixequém alguna bomba.  
Aquí si un la vista tomba  
no véu més que mar y cel.

Es dir; parlant ab franquesa  
també 's veuhen pe 'l voltant  
pals y fil-ferros en gran,  
y á més, molta roba extesa.

Un panorama gens car  
y espléndit 's véu d' aquí.  
¡Cóm qu' estém á .. metros y  
mitj sobre 'l nivell del mar!

Rihém molt, parlant formal,  
sens' faltarhi punt ni coma;  
per lo tant, si vol fer broma,  
senyó Estany, puji aquí dalt.

Terrat de casa, Agost 1901.

PEPET del CARRIL.

PUT-PURRI



Zoología estiuhenca  
*xupópterus horxatensis gomosus*

Quimeras... ab quina poca sombra  
vestit aquest istiu!...  
gentil Tuyetas; á eze ministro debían  
culé. Mus ha reventao á los güenos mozos!

— Sempre qu' entro dins dei mar  
vaig per pescá una sardina,  
pro 'l meu empenyo es inútil...  
¡Com s' escorren las malehidas!



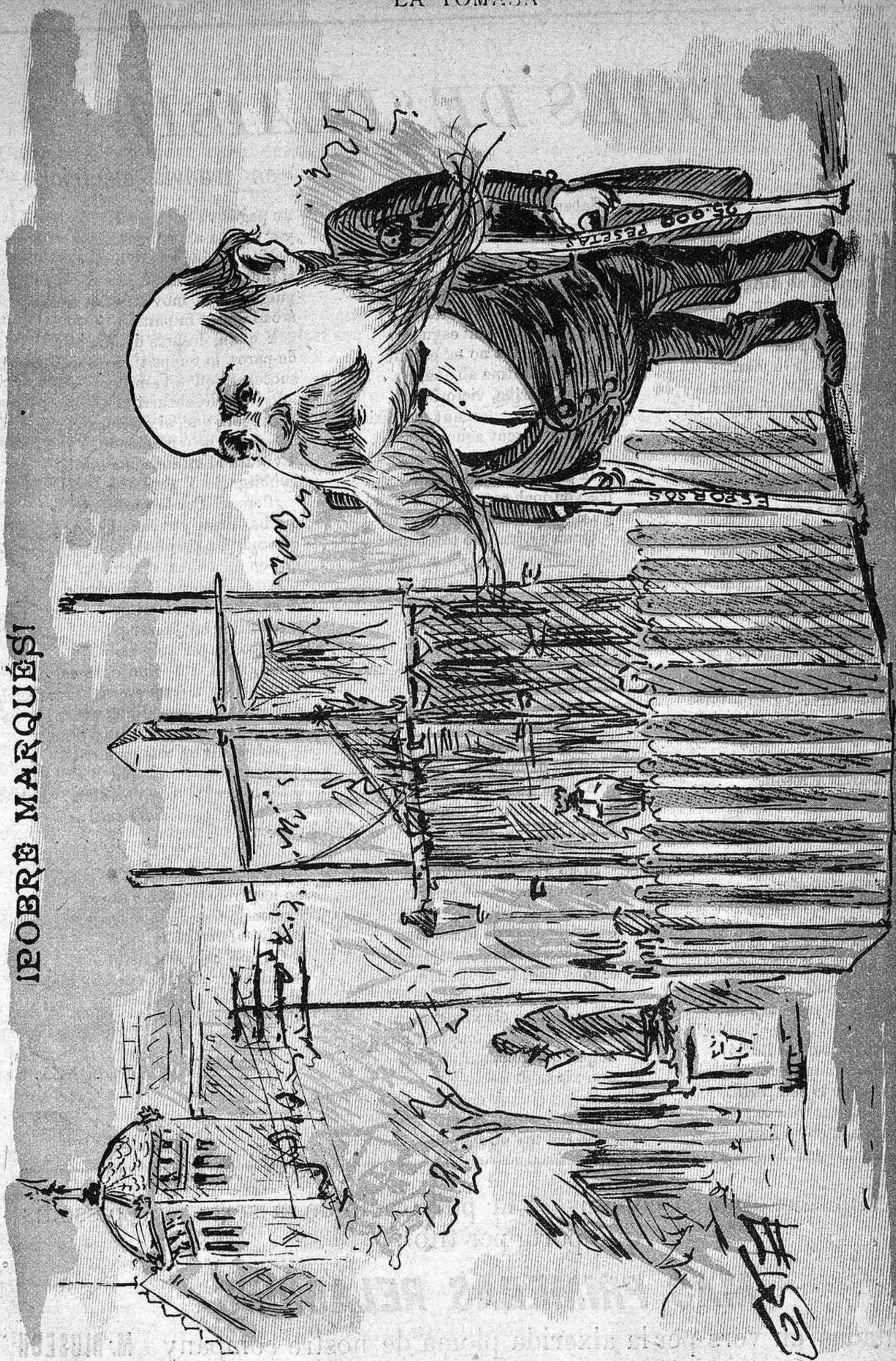
— Si la nina ab qui suspiro  
surt núa, li apunto bé,  
disparo, trech un cliché,  
y en *positius*, me la tiro.



— Vosté, jove, 'm pren per altre  
— No senyora, aixó no es cert;  
si la prengué, pot ben creure  
que fora per mí mateix.

Sierra

POBRE MARQUÉS!



—Ni comptant ab eixas crossas ma estátua tira endavant...

# VIATJES DE "PLAISIR"

en tranvia elèctrich

Era fins ara creencia  
molt admesa y molt corrent  
que, per viatjar la gent,  
ja ab carril ja ab diligencia,  
era precis disposar  
de molt temps y molt panis  
y visitá algún pais  
y fins traspasar lo mar.

Sols en eixas condicions  
—deyan els panegiristas  
del folk-lore—'s prenen vistas  
y 's coneixen emocions.

Viatjant, es com se forma  
un caràcter y 's curteix  
y ab las cosas que coneix  
en varonil 's transforma.

Lo viatjar dona energia,  
sanch freda y coneixements.  
¡Los grans esprits y 'ls talents  
viatjan de nit y dia!

Los perills qu' han de afrontar-se,  
las cosas que 's poden veure,  
la ensenyansa que 's pot treure  
corrent món, tot vé á juntarse

y fa que 'l que viatja molt  
y pobles y costums veu,  
sápiga 'l dimoni ahont jeu  
y sigui ardit y resolt.

Donchs bé; sens negá eficacia  
al sistema *viatjador*,  
en lo de donar valor  
pe 'ls perills y la desgracia,  
nego en una bona part  
la creencia tant corrent  
de que per viatjar, la gent  
or y temps ha d' esmersar.

Mon sistema es molt senzill:  
Quan vull ferme la ilusió  
de que faig una excursió  
llunyana, ab lo seu perill,  
res d' agafar tren exprés,  
diligencia, globo ó barco

¿Saben lo que faig? .. ¡M' embarco  
al tranvia del *Inglès*!

Passa com un llamp; m' agafo  
com una llagosta al ferro  
y si per sort no m' esguerro  
y ab un suport no m' esclafó,  
si arrapantme ab energia  
pujo al estribo, victoria  
puch cantar, guardant memoria  
d' haver nascut aquell dia.

Plantat sobre 'l marxapeu  
—la plataforma va plena—  
poso en joch camas y esquena  
y faig contorsions arreu

Quan arriba una tombada  
ab molt punyo y molta vista  
'm torno un equilibrista  
de 'ls de primera volada.

Per fi, gracias á la gent  
qu' aclareix la plataforma,  
puch posarme un xich conforme  
agafat solidament.

Alli, ab lo *suau* balanceig  
del parar y l' arrencar,  
'm faig la ilusió del mar  
puig no hi falta ni 'l mareig.

A poch qu' estiguis badant,  
vé un arranch del conductó  
y com bala de canó  
rebs al vehí del devant.

Si no gastas la má llesta  
y no hi posas cinch sentits  
t' arriskas á deixá 'ls dits  
entre 'ls daus de la *ballesta*.

A tot aixó 'ls passatjers  
te masegan, t' atropellan,  
t' aixafan y t' estabellan  
y 't carregan els neulers.

Un peixeter t' ompla 'l nas  
de perfúm gens agradable,  
una xinxa detestable  
se 't passeja per detrás.

Una matrona gravita  
sobre del teu ull de poll.

un pagés va de corcoll  
y s' arrapa ab ta levita.

May á punt has d' arriuar  
si tens tart y vas depressa  
puig la gent, movent gran fressa  
á cada punt fa parar.

Y quan, després de una pila  
de paros, lo temps t' es or  
succeheix qu' á lo millor  
lo *trolley* desencarrila.

Afegeix que, si assentarte  
has pogut bé ó malament,  
't vindrá al millor moment  
la obligació d' aixecarte.

¿Perqué? Per la verdulera  
qu' ha entrat y s' está de peu;  
que may tal permetre deu  
qui en ser educat s' esmera.

Per fi, després de mil paros,  
d' arrostrá ab temeritat  
mil perills, mitj masegat  
per tipos extranys y raras,

després d' haver fet el *terne*  
trobante en mil apreturas  
portant á cap més diabluras  
que un héroe de 'n Julio Verne,

podrás dir en tots moments  
qu' has viatjat més que 'l Fill pró-  
y tot..., per l' interés módich -dich  
de cinch tristos *sentiments*!

Ey s' entén! Aixó, si al cotxe  
no has trobat algún *mossega*  
que en lo fort de la masega  
t' hagi *afanat* el rellotje.

O si un cobrador astut  
—quan, incaute, has descambiat—  
ab art no t' ha *encolomat*  
algún duro de *vellut*!

NOFRE LLONZA.



La vinenta setmana comensará la publicació de la serie d' epissodis  
que porta per titol;

## MAS PRIMERAS RELACIONES

relatadas en vers per la aixerida ploma de nostre company **M. RIUSECH**

## Auténtich

Un autor de la primera volada entrega á un empressari y director de... no 'm recorda quin teatro, un plech lligat ab una cinta vermella, dihentli que 'l tal plech contenia un drama y que fés lo favor d' emetre la seva opinió.

Passats molts dias, l' autoret que no havia obtingut encare contestació, se n' aná á trovar al director-empressari de referencia, qui pera desferse del nou dramaturch, promogué 'l següent diálech:

— ¡Oy, que 'l volia veure! Ja he llegit 'l seu drama.

— ¿Y qué li sembla?

— Home, si li haig de ser franch..

— Ja pot dir la veritat, ja, per dura que sigui.

— Donchs... ¡ja demostra talent!... Es no més l' assumpto qu' es bastant trivial y manosejat.

— Pero ¿y 'ls diálechs?

— Son molt confosos y 'ls monòlechs ó soliloquis una mica pesats.

— ¿Y la exposició del argument?

— La trovo fosca, enredada.

— ¿Y 'l desenllás?

— ¿Qué li diré jo? Un xich precipitat.

— Bé; ¿qué 'n deduheix vosté del total de l' obra? ¿qué me 'n diu del conjunt?

— Que revela disposició pe 'l teatro; sino que vosté, com autor, encare s' ha d' acabar de fer...

— Moltes gracias per las observacions que m' ha fet, sino que no 'm servirán de rés ¿vèu?

Y desfent la cinta vermella, desclou lo plech, obra de bat á bat un cuadern de paper en blanch... ¡quí' era tot lo drama que tans defectes tenia segóns l' embustero del director-empressari.

UN ACOMODADOR.

## FRATERNITAT

Ja han arribat los coros. Saludémlos tots plegats, grans y xichs, joves y vells. Saludém als obrers que tant alt posan lo nom de Catalunya y de 'n Clavé. Mentres cervells destornillats intentan encloureus dintre un motllo vell y estret, los coros de 'n Clavé estrenyon los llassos de fraternal amor á Santander; Valladolid los reb ab entussiasme, y arriban tots contents y satisfets d' havé' anat á anunciar la bona nova... La patria es tot lo mon, es l' Univers. Ja han arribat los coros... Aplaudímlos puig de gloria y profit ne venen plens. Catalans, cridém: ¡Visca Catalunya! ¡Viscan Valladolid y Santander! Qu' es hermós contemplar com fraternisan las massas populars... ¡Que bonich es veure així unidas las regións germanas ansiosas de vritat y de progrés!... Protestém contra tots aquets que volen encloure'ns dintre un motllo estret y vell. Si hi hagués fraternitat un altra fóra la sort dels pobles y la dels obrers. Fraternisém obrers; ab eterns llassos d' amor universal triomfarém de tota aquesta vella y mala rassa de mals governs, de papas y de reys. Ja han arribat los coros... Aplaudimlos. Ha estat bé lo qu' han fet. ¡Bravo! ¡molt bé! Estich cert que 'n Clavé, de dins sa tomba los aplaudeix també y 'ls beneheix.

FRANCISCO SISA

## SOLTER

Camí de la miseria,  
ja 'n soch al primer pas;  
si 'l cap ja blanch se 'm torna  
ja porto los meus anys.  
Si 'm fan figa las camas  
tremolan-me las mans,  
si 'ls amos feyna 'm donan  
m' abaixan lo jornal.  
Si 'm fia algun bon home  
se 'm torna criminal,  
no vol escoltar penas  
si no rajan los rals!...

Camí de la miseria,  
ja 'n soch al primé pas,  
ni dona que m' ajudi  
ni fills per ampararm';  
la dispesera 'm balda  
xuclantme fins la sanch  
mitjons y roba blanca  
no 'n queda cap pedás.

Arrepentit jo penso  
ab mos actes passats...  
¿Tot sol, al mon qué semblo?  
¿perque no 'm vaig casar?  
¡Son cosas que en la vida  
sols passen un cop dat!

Camí de la miseria  
ja 'n soch al últim pas.

E MOLAS.

## Carambola per retruch

— Que 't sembla aquet vi Gaspar?  
'm digué ahir la sogra  
— Molt bó, no mes té 'l defecte...  
— ¿Quin defecte?— Put á sofre.

S. BRUGUÉS

## EPIGRAMAS

— A mi 'ls melons d' en Cardona  
m' agradan -- va di en Parés--  
Donchs á mi m' agradan més  
digué en Pau, los de la dona.

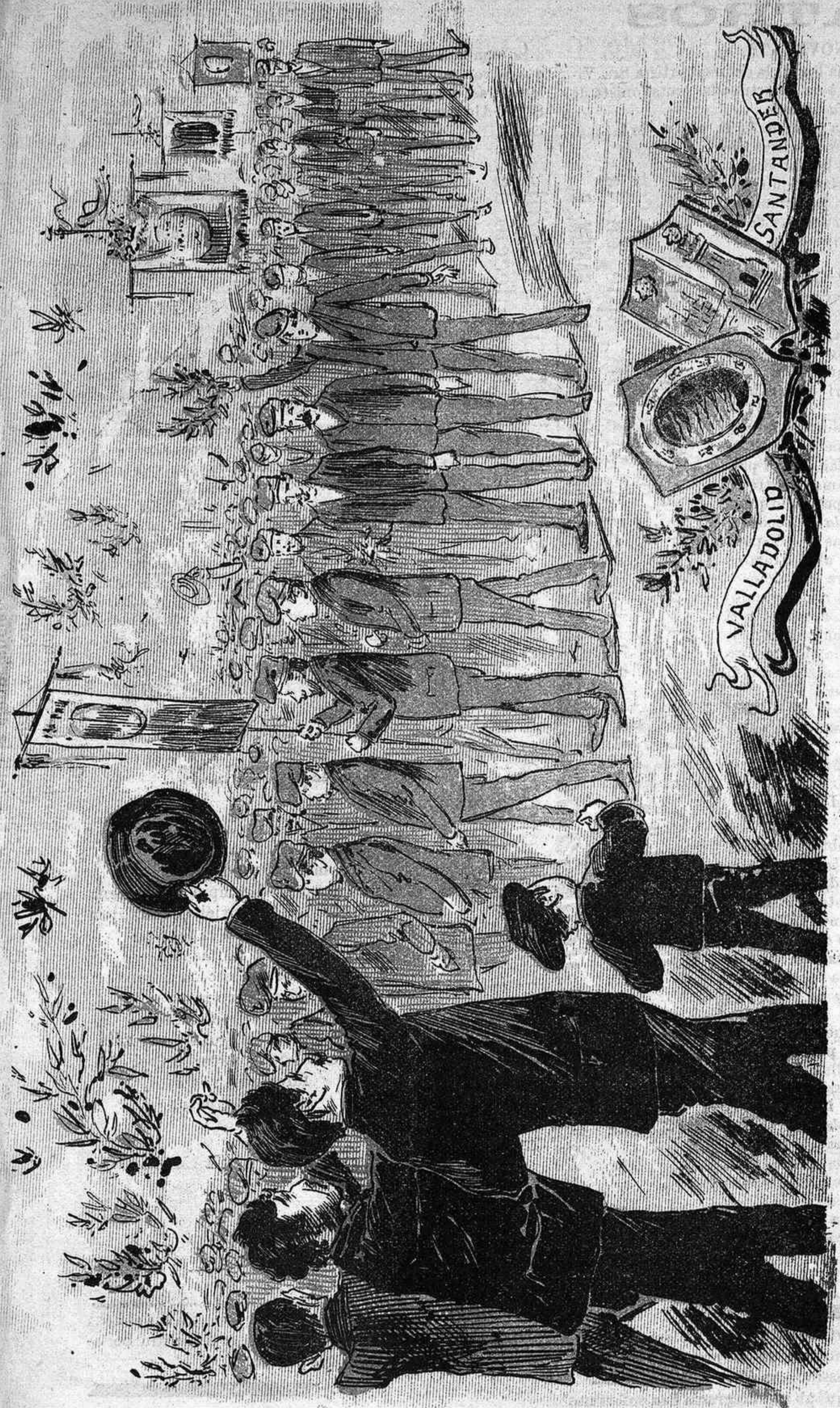
El meu padri ¡Quina bola  
me dona! — va di un baylet—  
Quan me troba, clar y net,  
sempre 'm diu: — ¡Hola, tit, hola!

Un á un altre mendicant  
aixi li deya ab veu alta:  
— Ploras? L' aliment te falta?  
La miseria 't va ofegant?  
Ningú minva 'ls teus embrassos?  
Los teus apuros son grans?  
Donchs, noy, donemnos las mans.—  
Y 'ls hi faltavan els brassos.!

RAMPELLS.



Madama Dihoyguana:  
 Perdóns la impertinencia,  
 de focas també 'n criém  
 per ferli la competència.



Elis obrers de nostra terra  
 cantant l' amor y la patria,  
 s' han guanyat lloers de gloria,  
 s' han guanyat el cor d' Espanya.



# TEATROS

## NOVETATS

Un verdader triunfo ha lograt la eminent artista Sra. Vitaliani al desempenyar á la infortunada protagonista de la obra de Schiller *Maria Stuarda*.

En aqueixa obra s' ha remonat á la altura de las més grans celebritats que han trepitjat los escenaris, puig que s' ha fet digna campanyera de las glorias adquiridas per las célebres Ristori y Pezzana de la antiga generació artistica y de la Sarah Bernhardt y Duse de la moderna.

Espressar per medi de la ploma, lo que fa sentir en lo tercer acte de dita obra ab la escena que té ab la orgullosa Isabel de Inglaterra, es poch menos que impossible, puig tan la gesticulació com l' estudi que n' ha fet es de lo mes extraordinari que habém vist en lo teatro.

Nostre públich, que de vegadas peca de sever, compregué las qualitats artisticas de la Sra. Vitaliani y li prodigá una ovació sumament extraordinaria, ovació que s' repetí en lo quint acte quan *Maria Stuarda* se despedeix de sas damas apreciadas y per pura coincidencia se troba ab lo infame Leicester tirantli en cara sa traició.

La obra siguié vestida ab escrupulo sa propietat, habent fet extraordinari efecte las escenas de conjunt, principalment la del final de la obra que resultá un verdader quadro plástich y sumament emocionant.

Pera avuy ab *Il povero Piero*, tin drá lloch lo benefici del primer actor Sr. Duse.

## TIVOLI

Bastant bon éxit ha obtingut la sar suela *El baron de Framboisy* qual musica del mestre Meynard, 'ns fa recordar á un sens fi de operetas que habém sentit fa uns quants anys en nostres teatros y que la creyém original y are resulta que habian *sucat* del tinté de Mr. Meynard, ja que la partitura de *El baron de Framboisy* es molt més antiga.

No creyém ab tot, que *El baron de Framboisy* s' arribi á popularisar, á causa de 'ls *molllos* vells que tant en la lletra com en la música s' hi observan. La lletra peca de ignocenta y la musica de abús de *couplets*.

Segueixen sent la atracció de la casa las *focas* de California, que cada día son mes admiradas per los trevalls que executan y que denotan á Mme. Dianaf una domadora de paciència inacabable, además de condicions poch comuns.

Divendres passat morí la tendra nena Dolors, filla de 'ls estimats amichs lo redactor d' aquest periódich en Marián Escriu Fortuny y de nostra colaboradora Dolors Riera.

Fort ha sigut el cop qu' ab tal desgracia han sofert nos

Lo cambi de companyia sembla ha sigut ben apreciat, ja que se veu sumament concorregut y en lo desempenyo de las obras del *género chico* han lograt molts aplausos las Srtas Alcacer y Gomez y los Srs. Martinez, Bergés y Escríbá.

## NOU RETIRO

De obras novas sols hi ha hagut *La boda de Barba Azul* que es un arreglo de la coneguda gatada del mtre. Fando *Lo príncep del Congo* habent conservat bastant lo bon humorisme de la obra matriu.

## TEATRO NOU

La série de funcions donada per la companyia infantil americana del senyor Gimenez, s' ha vist coronada del mes gran éxit ja que s' han contat per plens las representacions donadas, no habent sigut possible donar nova série á causa dels compromisos que tenia pendants en altrás localitats.

Pera avuy está anunciada nova companyia que explotará lo *género chico* y que dirigida per lo conegut artista D. Francisco de la Vega ne forman part las conegudas tiples Srtas. Taberner, Mesejo y Simó y los Srs. Alcántara y Alfonso, haventhi com á mestres los Srs. Taberner y Escríbá.

## UN CÒMICH RETIRAT.

## Epigramátich

Una tabernera  
qu' aixerida n' era  
més qu' un diputat,  
va aná un día á compra una dotzena  
de porrons dels més xichs, quan ab pen  
van dirli á la fábbrica:  
—Ja s' han acabat—  
—Si qu' es cosa estranya  
(ella feu ab manya  
y ab furiosos crits)  
—Aixó ray, si de grans no 'n volia  
no mes cal que s' esperi un sol día  
faremn'hi, van dirli,  
si vol... ¡de petits!

RAMPELLS.



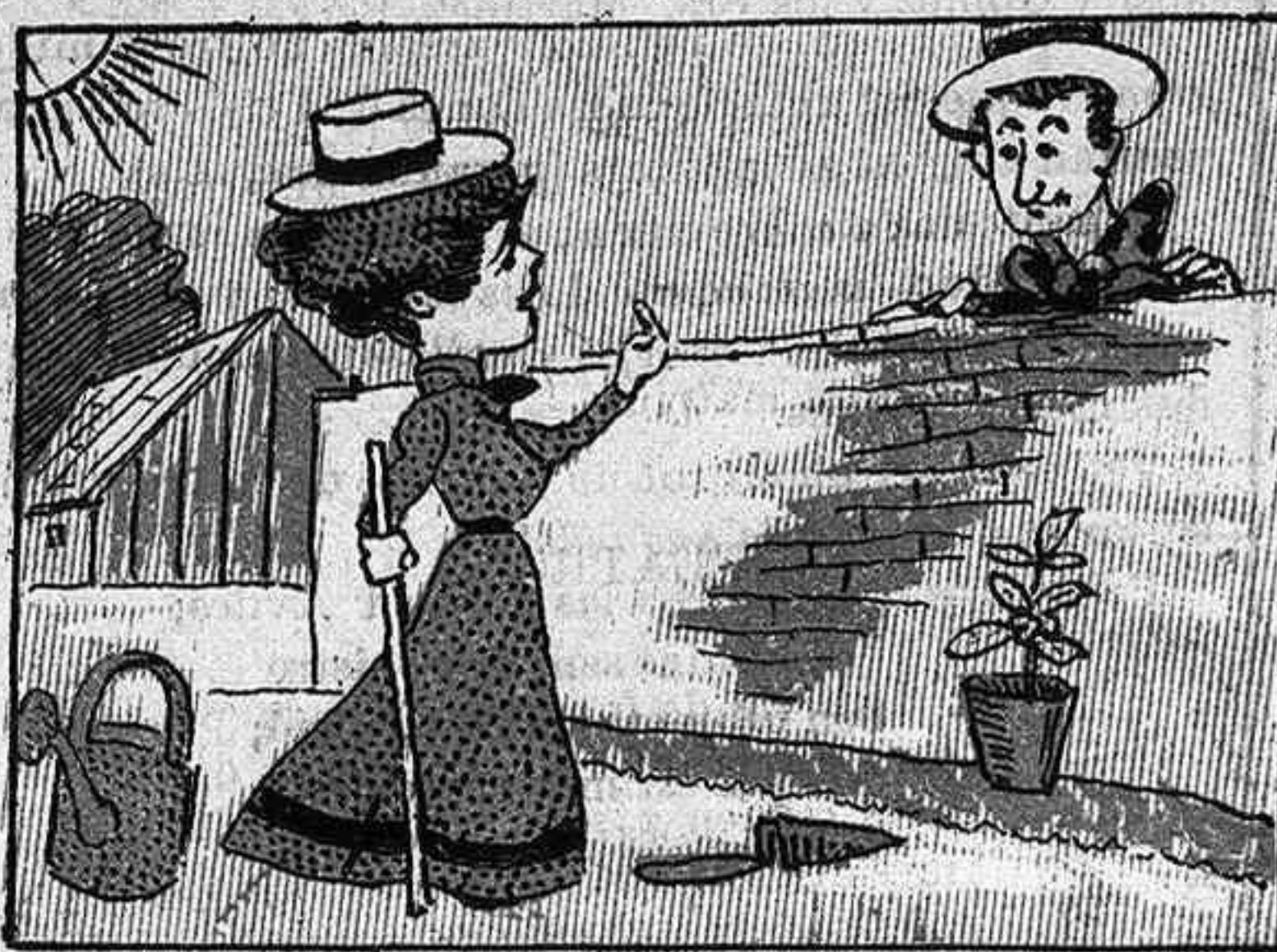
**FESTAS MAJORS.**  
 Tenim lo gust de participar á las Societats de poblacions ahont se celebri FESTA MAJOR, que en la **Litografia Barcelonesa de Ramón Estany, CARRER DE SANT RAMÓN, 6,**

trobarán un assortit inmens de cromos de totas classes, desde 'ls més senzills y económichs als de gust més refinat y artístich, propis pera la confecció de Programás, Invitacions, Títols de Soci. de Foraster y de Abonat, etc., etc.

Preus sumament reduhits  
 Novetat en carnets de totas classes

tre company y sa esposa, pero la part que tots sos amichs preném en sa fonda pena, deu servirlos de lenitiu per acceptar resignats tant sensible pérdua.

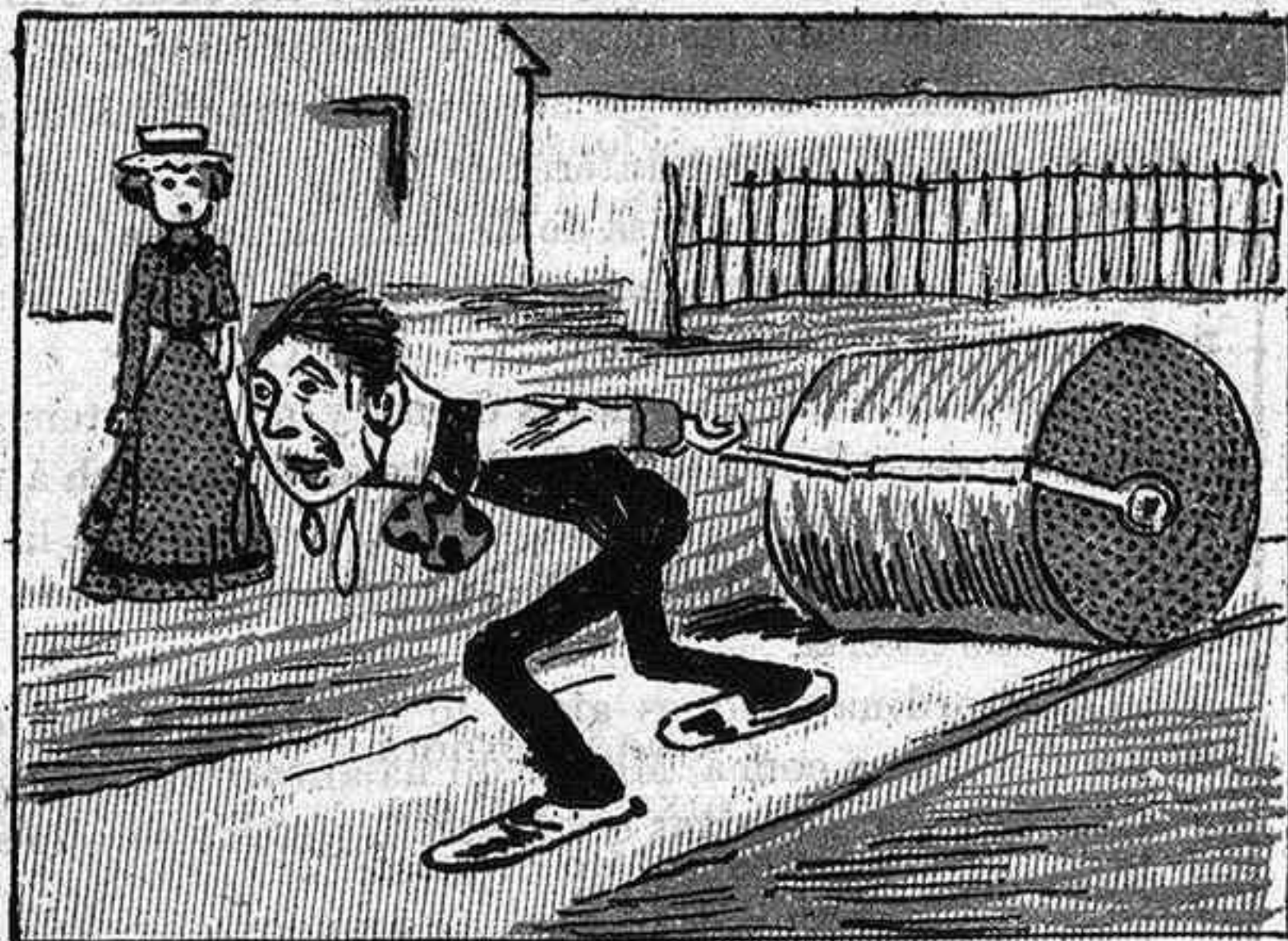
# LA INGRATITUT FEMENINA



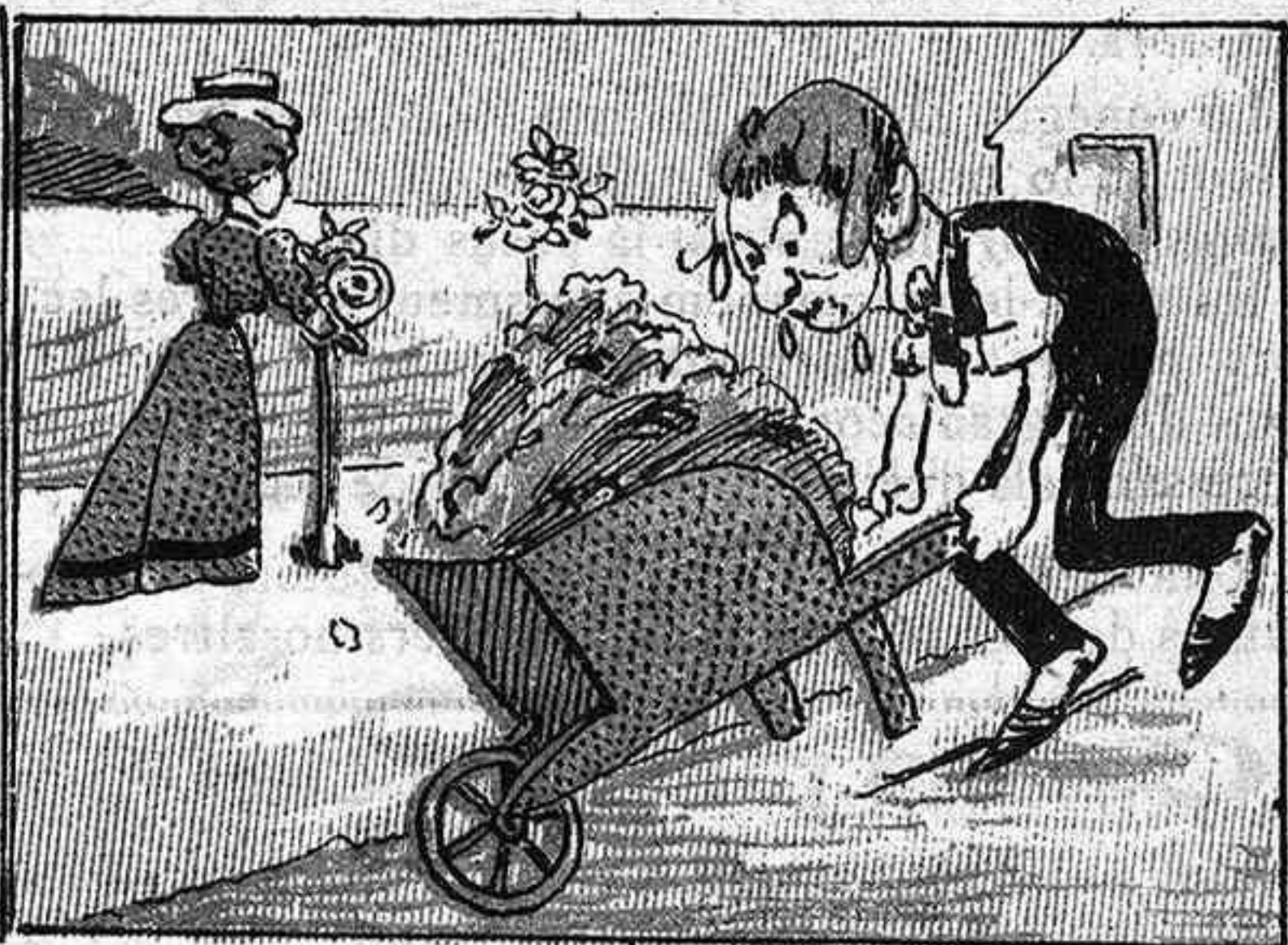
—Juanito; el convidó á que m' ajudi per arreglar el jardí.  
—¡Ay, festa! ¡A bodas me convidal!



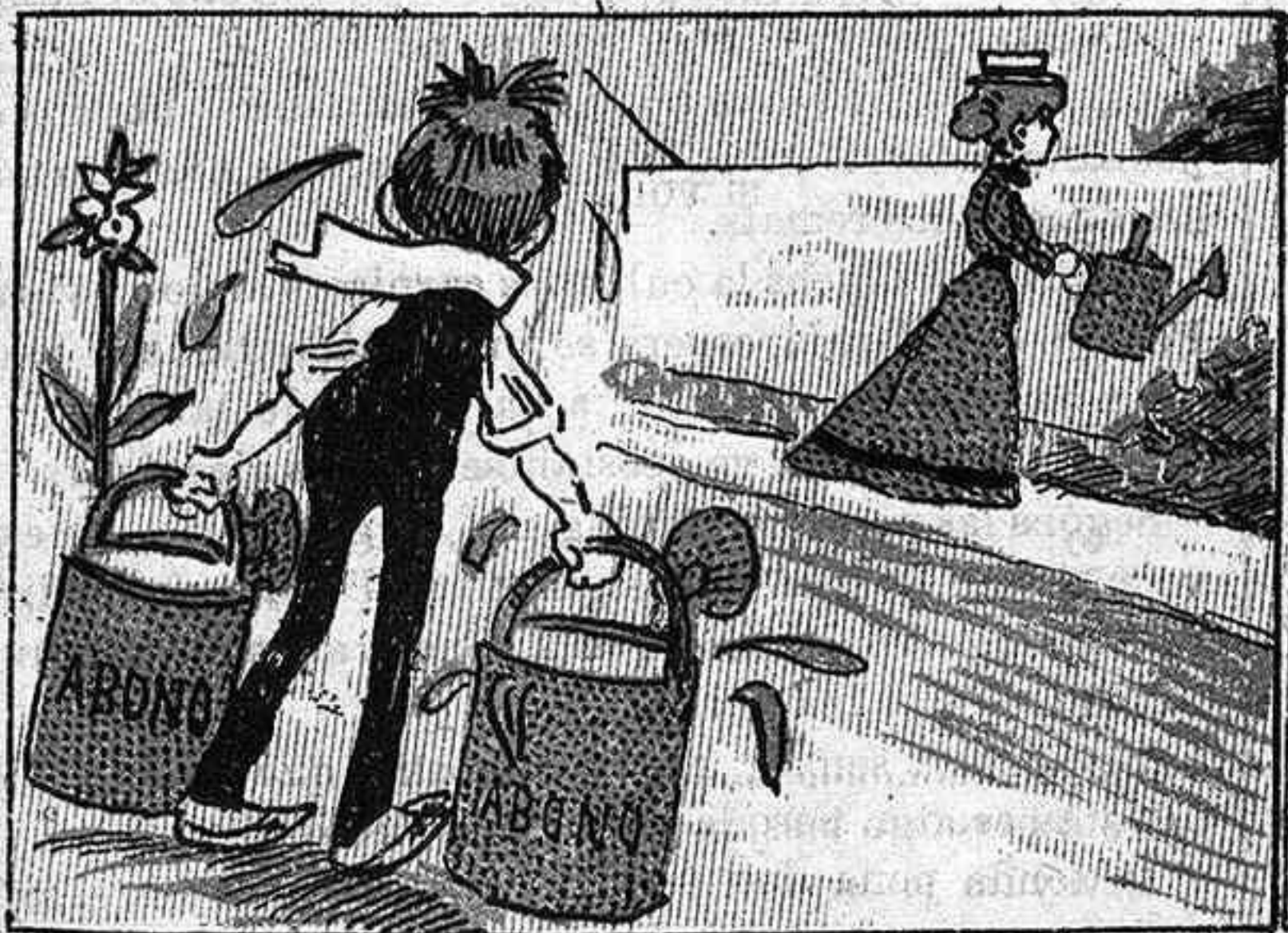
—Apa, Juanito; cavi fondo que no 's queixará de la recompensa...



Aplani be, Juanito, que no anirá mal la paga...



Porti terra, Juanito, que 'n tastará lo millor fruyt...



Vinga adob, Juanito, que se 'n llepará 'ls bigot's...



Molt bé, Juanito; la primera carbassa que cu-lli de la primera carbassera, ¡será per vosté!

## Bibliografia

Ultimament hem rebut un exemplar de un tomet de poesias notablement imprés que ab lo grafich titul de *Curtas y... mes curtas*, ha publicat D. Joseph Plana y Dotca.

L' *encegat* drama en 3 actes y en prosa, original de J. Vidal y Jumbert, estrenat ab brillant éxit en lo teatro del Cassino Mercantil de Granollers.

Dita obra, es propia pera ser representada dintre Associacions católicas y per lo tant no hi surt cap dama.

També se 'ns ha agraciat ab un exemplar de un folleto de sensació batejat ab lo titul de *Quinze dias á la presó*, lo que conté impressions, notas y recorts d' un dels nou individus que voluntariament varen constituirse presos en lo moviment gremial de 1899.

Es un tomet que sa lectura se fá sumament interessant y en ella se descriu ab suma facilitat y gran acopi de datos las peripecias que dits individus passaren en son martirilogi.

Per la correcció ab que está escrita, revela un bon narrador en lo Sr. Morera y Borés, autor de la obra y un dels *mártirs*, gracias al general Despujol que en aquell temps governava als barcelonins.

Se ven á una pesseta y lo recomaném á nostres lectors. Proximament parlarem ab més extensió de dita obra.

Lo conegut Dr. Pere Manaut, també 'ns ha favoregut ab lo breviar del banyista que ab lo titol de *Banyes de Mar* ha publicat fá pochos días.

En vritat lo recomaném eficazment á nostres lectors, per ser sumament util, ja que en ell lo Sr. Manaut dona gran acopi de datos y concells sumament necessaris als que fan us dels banyes de mar.

Remerciém degudament á tots los autors mencionats la deferencia que han tingut vers nosaltres.

## Campanadas

A un periódich d' aquesta capital li escriu el seu corresponal d' Olot.

"Nostre ajuntament ha ofert un premi pera 'l certámen que en breu tindrà lloch en nostra vila, destinat á la millor composició que en vers ó prosa canti la Vera Creu de Besalú.

Com ningú ignora que dita reliquia fou robada sacrilegament fa uns dos anys, pot considerarse la ofrena del nostre Ajuntament com un hábil é inginyós recurs per descubrir al autor del robo, per medi de la sabia explotació de sos sentiments y aficions literarias, lo qual per si sol es una proba eloquentissima del talent que distingeix als nostres regidors"

Vaig llegir la noticia y vaig quedarme blau, pero ben blau. Tant, qu' encara no hi surtit de la meva *apo'cosis*.

¿Es dir que fou robada la Vera Creu de Besalú y per descubrir al lladre 's considera lo medi millor oferir un premi en un certámen, al treball que s' inspi en l' objecte robat?

¿Y si 'l lladre no es poeta? Y si ho es y com es natural 's mama la partida?.. ¿Y encara diu el corresponal qu' ab aquest rasgo 'ls regidors han demostrat lo seu talent?

Vamos hombre; aixó no se li acut ni á Gedeón. Els edils olotins, ab aquest rasgo d' ingeni(?) s' han posat á la altura del Bobo de Coria, del que fregí la mantega, ó del que inventá lo sabrós gel á la graella.

A Mataró 'ls retxassarian per cap-grossos!



Una nota cómica arrencada de las solemnitats oficials; En lo banquet que 's va dedicar á n'en Weyler quan días passats visitá la població d' Avilés, brindá l' arcalde, y l' autoritat popular de la població asturiana demaná al ministre de la Guerra que concedis guarnició a dita població, Per apoyar aquesta petició l' arcalde no trová millor argument que fer notar que las donas d' Avilés son guapas y veurian ab gust als militars (paraulas textuales).

Al contestar en Weyler al arcalde, manifestá que no es partidari de 'l matrimoni de 'ls militars, puig avans que veure ab gust que 'ls sorjes s' enllassin, preferiria que ho fessin els capellans.

Vet' aqui per ahont tot un ministre de la Guerra pot resultar la pornografia *andandol...*

Per qué es lo que dirán las donas d' Avilés;

Envihins senyor ministre  
ben prompte una guarnició;  
que per estimar als sorjes  
no 's necessita al rectó.



A Madrit y Barcelona s' han descubert aquets días asquerosos delictes de corrupció de costums ab menors d' edat, que fan posar els cabells de punta y donan al mateix temps una idea lamentable del bissantinisme de nostres contemporanis.

A Madrit una mare desnaturalisada 's ven la seva filla á una dona infame per 125 pessetas. A Madrit mate'x un germá viciós enagena á una germana seva portantla á un *castell encantat*, pe 'l módich interés de 10 duros.

A Barcelona en la plassa de Tetuan, la policia sorprén á una mare sense entranyas comerciant ab lo cos de dugas nenas de dotze y vuyt anys.

A Barcelona mateix, en horas de nit y de dia, estém cansats de veure pe 'ls voltants de 'l carrer d' Estruch á una nena d' uns deu anys empaytant als *senyors* ab tota la impúdica desfatxatés d' una descocada meretriu.

Y... *sic de caeteris*.

Lo extraordinari no es aixó; lo extraordinari es que tant á Barcelona com á Madrit, hi ha autoritats y núvols d' agents de las mateixas que deurian vetllar porque aixó no succehis.

Y no obstant, succeheix.



Desde dimars lo preu de la carn ha sufert un augment de 25 céntims per kilo ó siga deu céntims per tersa.

Cas extraordinari. En aquesta ocasió sembla que 'ls carnicers y abasteixedors no están faltats de rahó al implantar lo citat augment, puig segóns noticias hi ha per tota Espanya una gran carestia de bestiar á causa de la glosopeda, de la febre aftosa y d' altrás maluras que han causa estragos en los remats.

No doném donchs la culpa als carnicers aquesta vegada. Pero si que deuria espera se que l' Ajuntament hagués estat previsor assegurant á Barcelona de la carencia de carn, lo que sembla va acostantse á pasos ajegantats.

Segóns las personas inteligents en ganaderia, aquest hivern si no 's prenen midas estremas, l' obrer no podrá fer caldo, puig la poca carn que 's vendrá anirá pe 'ls núvols.

¡No més aixó 'ns faltava!

Veyám si 'l senyor Amat demostra que en la Arcaldia hi está per algo més que per figura decorativa.

Y veyám si la agilitat *esquiroleca* del arcalde, servirá per algo més util que per passejar la ciutat desde Sant Andreu á Sans y desde 'l mar á la montanya.



Aquesta setmana ha sigut la de 'ls crims familiars.

A la Barceloneta una colla de oncles, germans, nebots y parents que tots portan lo mateix apellido, sostenen una verdadera batalla campal ab bona estesa de ferits graves y leves.

Y en lo carrer de Parlament 's repeteix la renyina de Cain y Abel y Cain ab un ganivetet parteix el cor del bon germá á la vista de sa mare.

Aquest últim crim, es lo més emocional de tots ells y fa reflexionar fundament sobre lo terribles que son els efectes de la mala educació y quant deurian els pares vigilar las inclinacions de 'ls seus fills

\*

Ha surtit un capellá que 's dedica á donar el *pego* ab més lleugeresa que 'l *Lloro Blanch*, el *Gat Sech* y altres distincs hostes del *palau* del carrer d' Amalia.

El capellanet en questió va trobar la manera d' ensarrollar á un procurador y á un advocat de Barcelona y ab lo pretext d' uns crédits que tenia de cobrar y d' un tresor que li guardavan á Cuba, va treurels alguns milers de pessetonas, que 's va gastar alegrement.

Luego ha resultat que 'l tresor amagat no existia y 'ls crédits 's reduhian á quatre quartos.

De las resultas los perjudicats li han entaulat un procés y 'l capellanet no tindrà mes remey qu' anarsen á istiuhejar un quant temps al pati de la *Gardunya*.

Per més que 'ls altres barcelonins que 's vesteixen pel cap, per esperit de classe están fent desesperats esforços per salvar al seu confrare de las urpas de la justicia

Veyám si al últim ho logran ó si la lley es igual per tothom

\*

Hem rebut del Centre Catalanista Sarrianch la convocatoria pera 'ls Jochs Florals que tindran lloch á Sarriá lo dia 6 d' Octubre vinent, fetxa de la Maredeu del Roser.

Consta 'l cartell de catorze premis valiosos y las composicions deurán remitirse al secretari don Lluís Viá; Carrer de Vilanova n.º 21 si 's tracta de treballs literaris y si de composicions musicals á D. D. Mas y Serracant - Bailén 9, avans del dia 20 de Septiembre.

Si algún de 'ls nostres lectors vol saber més detalls del cartell, lo tenim en aquesta Redacció á sa disposició.

\*

Ja tenim comandant de municipals nou de trinca.

Es un senyor Cases de Tord. ex jefe de la guardia civil en aquells temps que 'l có 's titulava benemérit de la patria y encara no havia tingut la desgracia de reclutar entre sas filas tinents Portas ni cabos Botas.

Lo senyor Cases de Tord s' assegura qu' es una persona molt seria y que porta entre sos plans lo de dignificar la legió dels *Xanxas y Gutierrez*, convertintla en un cos que compleixi ab los fins pera que fou creat.

Del senyor Cases de Tord se 'n conta un detall sumament laudatori. Quan en lo tort de la guerra carlista lo coronel de la guardia civil Freixa, intentá passarse al enemich ab las forsas que manava, lo senyor Cases fidel á la disciplina y á la llealtat jurada á la República evitá que 'n Freixa convencés al seus homes y torná ab totas las forsas á Barcelona abandonant al traydor coronel.

Aquest rasgo demostra que 'l senyor Cases es tan devot de la disciplina com enemich de las ideas reaccionarias.

Además es catalá y coneixedor de las cosas de Catalunya

No cal dir que 'ns felicitem d' aquest nombrament y creyém que Barce'ona haurá trobat lo comandant de municipals que necessitava.

\*

A Chateau Thierry (Fransa) un capellá ha sigut condemnat á dos anys de reclusió per atentats al pudor, comesos ab nenas de pochos anys.

Un dato més per sumar á la legió infinita de 'ls qu' están clamant contra 'l celibat forsós d' homes y donas.

Aquets delictes monstruosos no s vehuen en lloch, no més qu' en los paissos católics.

\*

Per final xistós, lo de la sessió de l' Ajuntament del di-vendres.

Quan ja lo president accidental havia pronunciat la fassa sacramental «Se levanta la sesión» un subjecte ben vestit s' aixeca del assiento y ab veu estentórea y dramátich ademant, crida:

«Recullo 'l quant que m' ha tirat l' Ajuntament de Barcelona... ¡Visca Espanya ab honra! ¡Abaix l' aufals y 'l blat de moro!»

Y s' assentá tan tranquil.

Imposible pintar la estupefacció de 'ls nostres regidors; á las primeras paraulas del bútxara lo que menos varen creure es que un fatidich «Mane, Thecel, Phares» anava á brollar d' aquella boca, per anonadarlos á tots.

Després .. després, van acordar en sessió secreta encarregar al bútxara de referencia l' ampliació del expedient Plaja.

## SECCIO TELEGRAFICA

(Servey particular adelantat — pe 'l *fil especial* de LA TOMASA — qu' encare ningú may no li ha trencat)

MANLLEU 4. — A l' hora del *compte*. Segons noticias, el *zero* de Montjuich s' ha reproduhit aquí. No fá gaires días l' ordinari de Barcelona va portar un carro de cascots infernalas y cordas de guitarra. Ab tal motiu los obrers d' aquí están contentíssims. Prompte ho demostrarán.

CABO ESCLOPS

LA PUBLI. 6. — A l' hora de las baixas. Estém desconsolats En *Figassola* s' ha fet rebaixar un pis, de 'ls set que té d' alsada la seva famosa *xemeneyo*, lo qual voldir que acaba las agallas. En *Xirigotas* comensa las *idem* rient y las acaba plorant com una Magdalena. En Corominas ja no sab ahont darla, mentres en Junoy busca colocació per omplir fullas del *Jutjat*. Tot aixó vé de la pluja de baixas que continuament cau sobre aquesta redacció. A seguir á n' aquest pas, aixó será el *diluvio* aviat. S' entén no 'l *Diluvio* de la plassa Real encara qu' aquet y 'l *Lliberal* del Carrer Nou son els que m' han fet la llesca.

Aquest mes tant sols hi fet vuyt pessetas de suscripcions y quatre duros de venda. La setmana que vé hauré de fer un empréstit per pagar la gent. Aixó se 'n va pe 'l broch gros! ¡Tinch la máquina embargada! ¡Adiós rotativa!

PELAT, TRONAT Y C.<sup>a</sup>

LA CORT, 4. — A l' hora del feminisme. Protesto ab totas las mevas forsas de que 'l governador no m' hagi deixat exhibir com á Don Tancredo ¿Que té més ell que jo, encare que jo sigui una *dèbil mujer*?... Aixó es abusiú. Aixó atenta als drets de la hermosa meytat del género humá. Tant bonas son las tripas de Don Tancredo perquè un banyut las hi tregui al sol, com las mevas. Reclamo lo meu dret á que un bou m' enforquilli. Reivindico mon dret á pujar al *p d' stal*. Si el valor té un rey ¿perqué no pot tenir una reyna? *El pedestal... ó la muerte!*

DONYA TANCREDA.



Del modo que 's van posant  
els nostres *Water-closets*  
ab tals inscripcions y anuncis,  
¡caldrá que 'ls pintin de vert!

## SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

### XARADA

—Senyor director del periódich LA TOMASA  
«Muy Senyor mio y amigo»  
¡que dich! dispensi: volia  
dir: Molt senyor meu y amich  
sino que, res; m' ha fet figa  
Després de besar sas mans  
suposant que netas sigan  
vinch vis dirli que ab molt gust  
lo seu desitj complauria  
de enviarli una xarada  
ó dugas, de ma cullita  
pero, *dos* vosté no ignora,  
els catalans avuy dia  
senten molt... punts suspensius,  
dech dirli que actualment *prima*  
*acudeix sis ma tres - quarta,*  
*segon* jo desitjaria  
y á més, tampoch me ho *total*  
vosté, permeti que ho diga.  
Per lo tant, prengui paciencia  
qu' es lo que jo prenh fa dias  
que ab xaradas sustanciosas  
no cal *tersa - quarta - quinta*  
Més com á bon catalá  
que soch, desde las botinas  
(que 'm costan setze pessetas)  
fins dalt de tot de la cinta  
del sombrero, li desitjo  
que tinga molts anys de vida  
y que per tot Barcelona  
trobi LA TOMASA

la deguda *hú - dos - tres - quarta*  
puig fora una *tres - sis* trista  
que á la seva joventut  
moris ó deixis de viure.  
Mani y disposi d' aquest  
son amich que ara aqui firma.

J. PLANAS CARBONELL.

### ESTRELLA NUMÉRICA

6 —Vocal.  
5 6 —Nota musical.  
1 2 3 4 5 6 7 —Poble de Barcelona  
7 6 1 2 3 6 —Nom de dona  
4 5 6 7 6 —  
1 6 5 3 2 1 —Carrer de Barcelona  
4 6 7 1 2 3 6 —Poble d' Andalusia  
2 7 —Mineral.  
2 —Vocal.

J. MONTABLIZ.

### SOLUCIONS

▲ lo insertat en lo número anterior

Xarada *Pi-car-di-a*.

Logogrifo.—*Culera*.

Ters de silabas:

R O S I T A  
S I L A B A  
T A B A C O

Geroglifich.—*Deu es bó més que jo*.